

MARIESTAD

Riktlinje för mottagande i anpassad grund- och gymnasieskola

Utbildningsförvaltningen

**Antaget av
Utbildningsnämnden**

Mariestad 2017-03-14
Granskad 2023-06-13

Typ av styrdokument:	Riktlinje
Beslutsinstans:	Utbildningsnämnden
Datum för antagande:	2023-01-31
Diarienummer:	UN 2022/197
Dokumentet gäller för:	Utbildningsförvaltningen
Giltighetstid:	Tills vidare
Tidpunkt för aktualisering:	Årligen
Dokumentansvarig:	Skoljurist

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

Plan

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

- **Riktlinje**

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
1.3. Avgränsning	4
2. Handläggning	5
2.1. I förskolan/förskoleklass.....	5
2.2. I grundskolan och gymnasieskolan	5
2.3. Utredning inför beslut om mottagande i anpassad skola.....	6
2.3.1. Den pedagogiska bedömningen	6
2.3.2. Den psykologiska bedömningen	6
2.3.3. Den medicinska bedömningen.....	7
2.3.4. Den sociala bedömningen	7
2.3.5. Helhetsbedömning	7
2.3.6. Vårdnadshavares samtycke.....	8
2.4. Beslut om mottagande i anpassad skola.....	8
2.5. Överklagan.....	9
2.6. Uppföljning	9
2.7. Förnyad bedömning	10
3. Integrering i grundskola	10
4. Mottagen elev som inte tillhör målgruppen för anpassad skola.....	11
5. Riktlinjen hänvisar till följande dokumentation	11
6. Referens.....	11

1. Inledning

Anpassad grundskola/anpassad gymnasieskola är en skolform som är anpassad till elever som inte bedöms kunna uppnå gällande kunskapskrav för att de har en intellektuell funktionsnedsättning. Intellektuell funktionsnedsättning definieras som en nedsättning av intelligensförmågan konstaterad under uppväxten (före 18 års ålder) och en samtidig nedsättning i adaptiv förmåga eller beteende samt de som har fått en hjärnskada, föranlett av yttre våld eller kroppslig sjukdom, med bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning som följd av hjärnskadan.

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

I enlighet med skollagen har varje huvudman ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med gällande författningar.

Anpassad grundskola innefattar årskurserna 1-9 och anpassad gymnasieskola årskurserna 1-4. Då samma villkor gäller för båda skolformerna används i denna riktlinje begreppet anpassad skola.

1.1. Syfte

Syftet med denna riktlinje är att säkerställa att mottagande till anpassad grund- och gymnasieskola utförs enligt gällande lagar och förordningar.

1.2. Ansvar

Skoljurist ansvarar för att riktlinjen revideras årligen.

1.3. Avgränsning

Det som tidigare benämnts som utvecklingsstörning har ersatts av begreppet intellektuell funktionsnedsättning med anledning av begreppsförändring i lagtext, bland annat i skollagen.

Det som tidigare benämnts som grundsärskola och gymnasiesärskola ersätts av begreppen anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola (anpassad skola) med anledning av begreppsförändring i skollagen från den 1 juli 2023.

2. Handläggning

Vårdnadshavare, myndiga elever samt personal i förskolan, förskoleklass, grundskolan och gymnasieskolan kan aktualisera frågan om rätten till undervisning i anpassad skola.

För att en elev ska kunna tas emot i anpassad skola måste bedömning ha gjorts att eleven tillhör anpassad skolas målgrupp. Hemkommunen prövar frågan om en elev tillhör målgruppen. Vad gäller elever med annan språklig bakgrund ska särskild uppmärksamhet ägnas åt faktorer som kan påverka förutsättningarna att göra korrekta bedömningar. Det är viktigt att se till att det är elevens kognitiva förmågor som mäts och inte eventuella språksvårigheter. Även trauma, kulturella skillnader eller ofullständig skolgång kan påverka bedömningen.

2.1. I förskolan/förskoleklass

Förskolan är öppen för alla barn. Barn i behov av särskilt stöd har en särskild rätt till plats i förskola, eftersom förskolan anses vara ett viktigt stöd i barnets utveckling. I förskolan och i förskoleklass finns inga kunskapskrav eller krav på att barnen eller eleverna ska uppnå en viss utvecklingsnivå vid en viss tidpunkt.

Anpassad grundskola har ingen egen förskoleklass. Om frågan om skolformstillhörighet väcks redan i förskolan behöver rektor för förskolan, efter samråd med vårdnadshavare, säkerställa att hemkommunen är informerad och att information delges rektor för den förskoleklass där barnet eventuellt ska gå. Beslut om rätten till utbildning i anpassad grundskola fattas på samma sätt som för äldre elever (se punkt 2.3).

Barn som har tillhörighet i anpassad grundskola kan först gå i en förskoleklass som tillhör en grundskola. Hemkommunen kan, efter ansökan av vårdnadshavare, i vissa fall göra bedömningen att en sexåring som tillhör målgruppen för anpassad grundskola har särskilda skäl för att få skolplikten uppskjuten ett år. Då fattar hemkommunen beslut om uppskjuten skolplikt, därefter kan vårdnadshavaren välja om barnet ska börja förskoleklass vid 7 års ålder eller gå direkt till årskurs 1 i anpassad grundskola vid 7 års ålder. Barnet kan även få tidigare skolstart, det vill säga hoppa över förskoleklass och börja årskurs 1 i anpassad grundskola vid 6 års ålder. Om vårdnadshavare önskar att barnet ska börja anpassad grundskola direkt efter förskolan är det viktigt att utredningar som ska ligga till grund för bedömning om målgruppstillhörighet är genomförda och delges beslutsfattaren, avdelningschef för grundskolan, för att denne sedan ska kunna fatta beslutet innan skolstart.

2.2. I grundskolan och gymnasieskolan

När eleven trots särskilt stöd inte bedöms kunna uppnå grundskolans/ gymnasieskolans kunskapskrav, informeras rektor av ansvarig pedagog (elevens klasslärare/mentor). Detta sker skriftligt på blankett: ”*Anmälan till rektor inom*

grundskolan kring utbildningens mål” eller ”Anmälan till rektor inom gymnasieskolan kring utbildningens mål”, som finns att hämta på medarbetarportalen Navet.

Rektor kallar till elevhälsokonferens med vårdnadshavare. Tolk anlitas vid behov i alla sammanhang där elev/vårdnadshavare deltar.

I samråd med vårdnadshavare beslutas under elevhälsokonferensen om en skolformsutredning av elevs behov av stöd ska inledas. För myndig elev sker samrådet med eleven och eventuellt vårdnadshavare/god man. Finns tankar om att en annan skolform kan vara aktuell ska elev/vårdnadshavare informeras om detta och ges information om anpassad skola. Utvärdering av tidigare insatser/stödåtgärder i skolan ligger till grund för bedömning om utredning ska inledas. Elevens bästa ska alltid vara utgångspunkt och elevens inställning ska, så långt det är möjligt, klarläggas.

Skolformsutredningen av elevs behov av stöd ska innehålla en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Rektor ansvarar för att samla in samtliga bedömningar och för att de uppgifter som tillförs utredningen och som kan ha betydelse för utgången av ärendet dokumenteras kontinuerligt. Rektor ansvarar även för att vårdnadshavare informeras fortlöpande om utredningens gång.

2.3. Utredning inför beslut om mottagande i anpassad skola

Skolformsutredning av elevs behov av stöd, inför beslut om mottagande i anpassad skola, innefattar fyra bedömningar; pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social. Inför psykologisk och medicinsk bedömning krävs vårdnadshavares medgivande. Resultatet av respektive bedömning redovisas alltid till vårdnadshavare av den som gjort bedömningen. Det är lämpligt att söka vårdnadshavares samtycke innan resultatet delges rektor och övrig personal.

2.3.1. Den pedagogiska bedömningen

Den pedagogiska bedömningen utförs av speciallärare, specialpedagog, legitimerad lärare med specialpedagogisk kompetens eller annan person med specialpedagogisk kompetens, och ska fastställa om eleven har förutsättningar att kunna nå gällande kunskapskrav eller inte.

2.3.2. Den psykologiska bedömningen

Den psykologiska bedömningen utförs av legitimerad psykolog. Syftet är att fastställa om eleven har en intellektuell funktionsnedsättning eller inte, samt i så fall i vilken grad som underlag för beslut om eleven ska läsa ämnen eller ämnesområden inom anpassad grundskola /individuellt eller nationellt program inom anpassad gymnasieskola. Psykologen kan anse att det behövs ytterligare utredningar för att klargöra orsakerna till en elevs skolsvårigheter, till exempel utredningar av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, trauma eller specifik språkstörning.

2.3.3. Den medicinska bedömningen

Den medicinska bedömningen utförs av legitimerad läkare. Syftet är att utesluta att det finns andra medicinska faktorer som påverkar elevens skolsvårigheter än en intellektuell funktionsnedsättning, vilket i så fall ska beskrivas i bedömningen. Läkaren kan anse att det behövs ytterligare utredning för att klargöra orsaker till en elevs skolsvårigheter, till exempel om eleven har syn- eller hörselskada som kan påverka.

2.3.4. Den sociala bedömningen

Den sociala bedömningen utförs av kurator. Syftet är att redovisa om det finns sociala orsaker och bakgrundsfaktorer som är av sådan karaktär att de kan förklara elevens skolsvårigheter.

2.3.5. Helhetsbedömning

Om det finns tecken i den slutförda skolformsutredning av elevs behov av stöd som tyder på att eleven kan tillhöra målgruppen för anpassad skola, ombesörjer rektor på grundskolan/gymnasieskolan att skolformsutredningen av elevs behov av stöd finns tillgänglig i respektive akt i PMO samt informerar avdelningschef för grundskola eller avdelningschef för gymnasiet om detta. Respektive avdelningschef meddelar samrådsgruppen om eleven och att delarna inkommit och finns i PMO. I samrådsgruppen deltar, förutom avdelningschef för grundskola och/eller avdelningschef för gymnasiet även skolpsykolog, skolsköterska, skolkurator och specialpedagog. Om någon av yrkesgruppsrepresentanterna i samrådsgruppen har gjort en delutredning som ligger till grund för beslut om mottagande, kallas annan yrkesgruppsrepresentant in i dess ställe för att säkerställa en objektiv granskning. Vid behov kan avdelningschef för grundskola och avdelningschef för gymnasiet kalla in annan person. De olika professionerna granskar och kvalitetssäkrar sin respektive delbedömning inför samrådsmötet. Vid samrådsmötet redogör de olika professionerna i samrådsgruppen var för sig för innehållet i de olika delbedömningarna och gör ett ställningstagande till huruvida eleven tillhör målgruppen för anpassad skola eller det finns annat som kan vara orsak till elevens skolsvårigheter. Därefter sker en helhetsbedömning kring målgruppstillhörighet och om eleven har rätt att få sin utbildning i anpassad skola. Om avdelningschef för grundskola och/eller avdelningschef för gymnasiet, i samråd med övriga professioner, finner att eleven är tillhörig målgruppen för anpassad skola, skrivs förslag till beslut om mottagande på blankett; ”*Beslut om mottagande i anpassad grundskola/ anpassad gymnasieskola*”. Om det finns brister i utredningen kan avdelningschef för grundskola och avdelningschef för gymnasiet skicka tillbaka ansökan till berörd rektor för kompletteringar. Om eleven inte bedöms tillhöra målgruppen för anpassad skola fattas beslut om detta. avdelningschef för grundskola och avdelningschef för gymnasiet ansvarar för att meddela beslutet till berörd rektor.

2.3.6. Vårdnadshavares samtycke

Om eleven beslutas ha rätt till utbildning i anpassad skola informerar samrådsgruppens specialpedagog förslag till beslut till vårdnadshavare och erbjuder vårdnadshavarna, eller myndig elev att skriftligt ge sitt medgivande. I samband med detta ges tillfälle till ytterligare information kring rättigheter, begränsningar och lagstiftning för elever och vårdnadshavare i samband med mottagande i anpassad skola.

Om vårdnadshavarna inte samtycker till att eleven tas emot i anpassad grundskola/ anpassad gymnasieskola ska eleven som huvudregel starta, alternativt fortsätta, sin utbildning i grundskolan/ gymnasieskolan. Situationer kan dock uppkomma där hemkommunen anser att vårdnadshavarnas vilja inte stämmer överens med elevens behov och förutsättningar. I dessa fall, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till elevens bästa, kan hemkommunen undantagsvis besluta om mottagande i anpassad skola mot vårdnadshavarnas vilja i enlighet med 7 kap. 5 § skollagen. Beslut om mottagande i anpassad grundskola/ anpassad gymnasieskola utan vårdnadshavarnas samtycke kan inte delegeras utan fattas av utbildningsnämnden. Överklagan av nämndens beslut ställs till Skolväsendets Överklagandenämnd.

2.4. Beslut om mottagande i anpassad skola

Ett beslut om rätt till utbildning i anpassad skola fattas av avdelningschef för grundskola eller avdelningschef för gymnasiet på blankett ”*Beslut om mottagande i anpassad grundskola/ anpassad gymnasieskola*”. Beslutet grundas på den helhetsbedömning som visat att eleven inte når upp till grundskolans eller gymnasieskolans kunskapskrav därför att eleven har en intellektuell funktionsnedsättning. Beslutet ska innehålla en beslutsmotivering. Avdelningschef för grundskola och avdelningschef för gymnasiet beslutar om eleven huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden i anpassad grundskola, och i anpassad gymnasieskola för elever som har Mariestads som hemkommun, om eleven ska läsa på individuellt eller nationellt program.

Om det är tveksamt om eleven tillhör anpassad skolas målgrupp, fattas beslut om att inte ta emot eleven. Därefter finns det dock anledning till fortsatta observationer av elevens kunskapsutveckling.

Respektive avdelningschef ansvarar för att berörd rektor i grundskolan/ gymnasieskola delges bedömning om målgruppstillhörighet. Rektor i grundskolan/ gymnasieskola ansvarar för att vårdnadshavare eller myndig elev informeras om förslag till beslut. Grundskolans/ gymnasieskolans rektor bjuder in vårdnadshavare och rektor samt specialpedagog för anpassad skola till ett informations- och samrådsmöte. Vid detta möte erbjuds vårdnadshavare att skriftligt ge sitt medgivande till beslut om mottagande i anpassad skola. Därefter fattas det formella beslutet av avdelningschef för grundskola eller avdelningschef för gymnasiet beroende på elevens ålder.

När eleven ska få sin undervisning i anpassad skola lämnar rektor för anpassad skola elevens personuppgifter och uppgifter om grupp- och klasstillhörighet, till berörd

skoladministratör och controller för utbildningsförvaltningen. Anpassad skolas specialpedagog ansvarar för delgivning av beslutet till vårdnadshavare eller myndig elev och för in beslutet i PMO.

Rektor för anpassad skola ansvarar för mottagandet i anpassad grundskola. Rektor för anpassad skola får besluta att en elev som mottagits i anpassad skola, och som har förutsättningar för det, ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden enligt anpassad grundskolas kursplaner, samt ämnen enligt grundskolans kursplaner.

De elever som tillhör anpassad gymnasieskola målgrupp har rätt att bli mottagna i anpassad gymnasieskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år. Utredning (punkt 2.3) lik den för anpassad grundskola ska göras, om detta inte redan är gjort. Det är hemkommunen som bedömer om eleven ska följa ett nationellt eller individuellt program.

Efter beslut om mottagande i anpassad skola ska beslutet verkställas så snart som möjligt. Hänsyn måste dock tas till mottagande skolas behov av förberedelsetid. Det kan till exempel handla om resursförstärkning och förändringar vad det gäller lokaler. Grundskolans/gymnasieskolans pedagoger/specialpedagog ansvarar för att tillsammans med anpassad skolas pedagoger/specialpedagog upprätta en plan för övergång och kunskapsöverföring.

Med vårdnadshavarnas samtycke, eller utifrån deras önskemål, kan mottagande på försök ske under högst sex månader och endast när det är klarlagt att eleven tillhör målgruppen. Ett sådant beslut fattas av avdelningschef för grundskolan eller avdelningschef för gymnasiet.

2.5. Överklagan

Beslut om mottagande i anpassad skola kan överklagas. Detta sker skriftligt och ställs till den lokala beslutsfattaren, avdelningschef för grundskola eller avdelningschef för gymnasiet. Överklagan måste ha inkommit senast tre veckor efter det att vårdnadshavarna/myndig elev mottagit beslutet. Beslutsfattaren gör en omprövning och skickar i förekommande fall ärendet till Skolväsendets Överklagandenämnd.

Det är endast vårdnadshavare eller eleven själv, om denne har fyllt 16 år, som kan överklaga. Vårdnadshavare informeras om rätten för överklagan i samband med beslutet om mottagande i anpassad skola.

2.6. Uppföljning

Rektor för anpassad skola ansvarar för uppföljning av placeringen. Inom sex månader efter att eleven mottagits i anpassad skola kallar anpassad skolas rektor, vårdnadshavare, eventuellt elev och mottagande klassföreståndare till uppföljningsträff. För elever mottagna i anpassad skola sker kontinuerligt uppföljning om målgruppstillhörighet, exempelvis genom elevgenomgångar och utvecklingssamtal. Inför övergång till högstadiet görs en särskild avstämning i årskurs 5 kring elevens kunskapsutveckling i förhållande till de underlag som låg till

grund för beslut om mottagande av eleven i anpassad skola.

2.7. Förnyad bedömning

I de fall där tidigare bedömningar är tveksamma i relation till elevens kunskapsutveckling ska en ny utredning inledas. Inför beslut om mottagande i anpassad gymnasieskola sker alltid en förnyad prövning om målgruppsstillhörighet av avdelningschef för grundskola eller avdelningschef för gymnasiet. Anpassad skolas rektor ansvarar för uppföljning av elevens kunskapsutveckling och säkerställande att tidigare bedömningar är relevanta. Inför övergång till gymnasiet görs en särskild avstämning i årskurs 8 kring elevens kunskapsutveckling i förhållande till de underlag som låg till grund för beslut om mottagande i anpassad grundskola. Anpassad grundskolas rektor ansvarar för att anpassad gymnasieskolas rektor kallas till samråd kring bedömningar för elever i årskurs 8 som är på väg att söka till anpassad gymnasieskola.

3. Integrering i grundskola

Det finns möjlighet för elever som är mottagna i anpassad grundskola att få sin utbildning i grundskolan, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det (7 kap. 9 § skollagen). Vårdnadshavare kan önska att deras barn ska vara integrerade i en grundskoleklass, men de har ingen ovillkorlig rätt till detta. Beslut om integrering i grundskola fattas av rektorn på den grundskola som eleven tillhör. Det avgörande är att hänsyn tas till elevens förutsättningar och behov. Innan rektor på grundskolan fattar ett sådant beslut, för berörda specialpedagoger på grundskolan och anpassad grundskola dialog med elev och vårdnadshavare. För att få ett underlag för beslut besöker specialpedagogen i elevens grundskola den anpassade grundskolan och specialpedagog i anpassad grundskola besöker grundskolan för att bilda sig en uppfattning om elevens specifika förutsättningar och behov. En diskussion förs också i elevhälsoteamet och elev/vårdnadshavare hålls informerade.

En integrerad elev i grundskolan läser huvudsakligen efter, och bedöms utifrån, anpassad grundskolas kursplaner, eller en kombination av grundskolans och anpassad grundskolas kursplaner. Rektor för den skolenhet där eleven får sin undervisning får besluta om de undantag från bestämmelserna som krävs med hänsyn till undervisningens upplägg. Det kan till exempel handla om antalet timmar i vissa ämnen för att eleven ska kunna följa klassens schema.

Grundskolans rektor ansvarar för de integrerade elever som finns på skolan. För att kunna ge stöd och handledning utifrån anpassad grundskolas kursplaner har anpassad grundskolas specialpedagog kontinuerlig kontakt med aktuell grundskolerektor, studie- och yrkesvägledare och berörda pedagoger på skolan. Under högstadietiden tar studie- och yrkesvägledare kontakt med eleven och ger stöd inför framtida val och övergång till anpassad gymnasieskola.

4. Mottagen elev som inte tillhör målgruppen för anpassad skola

Vid misstanke om att mottagen elev inte tillhör anpassad skolas målgrupp, ska ansvarig pedagog informera rektor för anpassad skola. Informationen ska ske skriftligt och ge svar på vad som väckt frågan. Rektor för anpassad skola kallar till elevhälsokonferens och beslutar därefter om bedömningarna behöver förnyas.

För elever från andra kommuner är det hemkommunen som startar en förnyad utredning kring målgruppsstillhörighet. Rektor för skolan där frågan väckts vidarebefordrar rapport om misstanke samt ett underlag för fortsatt utredning. Utifrån önskemål kan den pedagogiska bedömningen utföras av den kommun där frågan väckts. Om eleven inte tillhör målgruppen för anpassad skola ska rektor/hemkommun fatta beslut om och se till att eleven byter skolform till grundskola eller gymnasieskola. Övergången ska ske på ett sätt som överensstämmer med elevens bästa och den fortsatta skolgången ska utformas efter elevens behov och förutsättningar.

5. Riktlinjen hänvisar till följande dokumentation

Blanketter finns på Navet:

- Anmälan till rektor inom grundskolan kring utbildningens mål
- Anmälan till rektor inom gymnasieskolan kring utbildningens mål
- Beslut om utbildning i anpassad grundskola/anpassad gymnasieskola

6. Referens

- Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:20) om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan
- 7 kap. 5, 5a, 5b och 8-9 §§ skollagen
- 18 kap. 2 och 4-7 §§ skollagen
- 29 kap.8 § skollagen